

110 JAAR GELEDEN WERD DE VERENIGING TOT EVANGELISATIE OPGERICHT

Honderd jaar Bussumse Spieghelkerk

Om de geschiedenis van de Spieghelkerk te duiden moeten we terug naar de 19de eeuw. In 1828 werd er in Bussum een hervormde gemeente gesticht. Men kerkte in een voormalig katholiek kapelletje in het centrum. Ruim een eeuw later werd dat de eerste studio van de Nederlandse televisie: Studio Irene. De kerk groeide in ledental en in 1914 bouwde men een grote kerk aan het begin van de Huizerweg, die later Vredekerk zou worden genoemd.

Dissidente hervormden

Een aantal hervormden die zich na de aanleg van de Oosterspoorweg in Bussum vestigden, behoorden tot een stroming die zich ethisch-orthodox noemde. Zij vonden de hervormde gemeente te behoudend en wilden eigen aparte diensten. Toen de nieuwe kerk klaar was, vroegen ze of ze hun diensten in het verlaten kapelletje konden houden. Dat werd niet toegestaan. Daarom riepen deze dissidente hervormden in 1914 een 'Vereniging tot Evangelisatie' in het leven en gingen ze eigen kerkdiensten houden in Concordia.

Een inspirerend figuur in die kring was de begaafde, gelovige en ook rijke Rie van Woensel Kooy, die toen 39 jaar oud was. In 1921 liet zij in haar tuin aan de Meentweg 52 in Bussum een jeugdkapel bouwen, waar zij voor vele kinderen een kinderkerk organiseerde.

Een eigen kerk

Enige jaren later was de groep ethisch-orthodoxen zo gegroeid dat men een eigen kerk kon bouwen aan de Nieuwe 's-Gravelandseweg 34: de Spieghelkerk. Vanaf 1925 werden daar de godsdienstoefeningen gehouden. De Spieghelkerk is een mooie kleine kerk in de vorm van een Grieks kruis met toren.

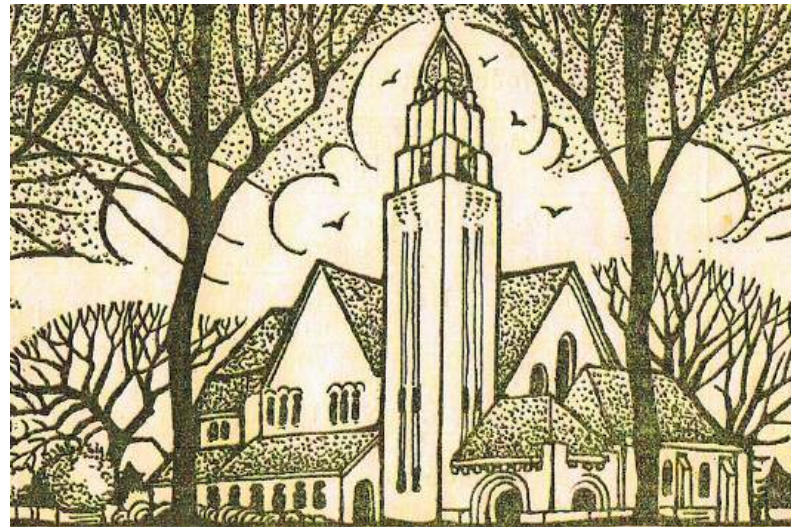
De kerkzaal heeft een donkerblauw dakbeschot en de spanten en andere constructiedelen zijn Engels rood geschilderd. Alle ne-

■ Glas-in-lood ramen.

gentig ramen, deurposten, nissen en doorgangen zijn bekroond met een halve cirkelboog. In de vijftig ramen/raampjes zijn naar ontwerp van de architect geblazen en gestreken glasruitjes aangebracht, in lood gevat (men noemt het neu-Antik Glas). Het patroon is non-figuratief en geometrisch. De kleuren verschillen in intensiteit. Die boven het liturgisch centrum zijn het meest intens van kleur. In totaal zijn er zeventuizend rechthoekige stukken/stukjes glas verwerkt, die in afmeting variëren van postzegelgrootte tot A4-formaat. Al deze ruitjes geven, vooral bij zonlicht, in de kerkruimte, bij iedere zonnestand een steeds veranderd, maar schitterend kleurenpalet.

De architect was Theo Rueter. De kerk werd op 26 maart 1925 overgedragen aan het bestuur en op zondag 29 maart was er de eerste kerkdienst. Ondertussen bleef het bestuur contact met de plaatselijke hervormde gemeente houden. In 1934 overleed Rie van Woensel Kooy op 58-jarige leeftijd aan hart-

■ De Spieghelkerk in 1925.

falen. Haar dood werd door velen betreurd.

Spieghelkerk wordt wijkkerk

In 1941 kwam de vereniging met de plaatselijke hervormde gemeente tot overeenstemming en werd de Spieghelkerkgemeente een hervormde wijkgemeente. Na 1945 moest de kerk zich diverse

keren aanpassen aan veranderende omstandigheden. In de jaren 70 kwamen er door de bebouwing van de Hilversumse Meent veel nieuwe leden, die bovendien een wat andere maatschappelijke signatuur hadden dan de wat deftige Spieghelbewoners. En in de jaren 90 kwamen er weer nieuwe leden omdat de Spieghelkerk een van de

■ Susanna Maria (Rie) van Woensel Kooy.

drie Samen-op-Weg wijkgemeenten werd, samen met de gereformeerde kerk van Bussum. In 1999 kwam er achter de kerk een aanbouw, die in 2017 vervangen werd door een nieuwe aanbouw, het huidige Spieghelhuis.

Sinds 2000 is de kerk een rijksmonument, als volgt gemotiveerd: 'De kerk en interieur is van algemeen belang wegens cultuur- en architectuurhistorische waarde en een goed en gaaf bewaard gebleven voorbeeld van kleine protestantse kerkbouw uit de periode tussen de twee wereldoorlogen'.

Op naar het jubileum

De huidige predikant is ds. Riegonda van Welie-Kaai. In het kader van het jubileumjaar 2025 werd al in november 2024 een lezing gegeven over de geschiedenis van de gemeente en het kerkgebouw en werd er een klankbeeld vertoond over de laatste dertig jaar. Op 1 februari was er een muziek- en poëzieavond en op 27 maart is er een lezing door Bas Haring. Op zondag 30 maart a.s. is er een feestelijke dienst vanwege het 100-jarig bestaan. Aanvang 10.30 uur. Wees welkom!

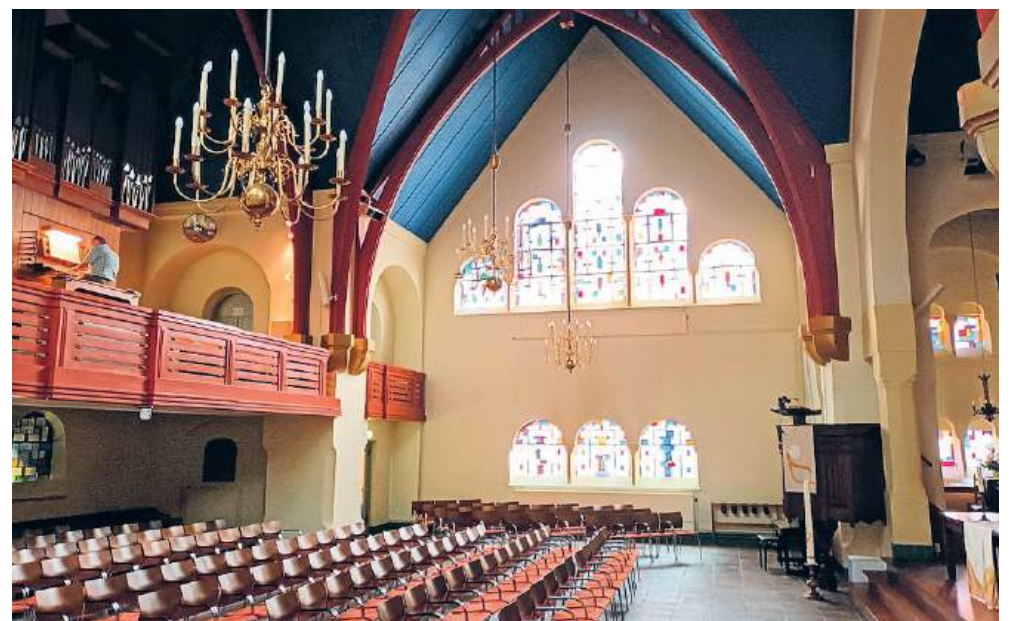
Bron:

Evert van der Poll: Spieghel in beeld. De Spieghelkerk in Bussum en zijn voorgeschiedenis. 1990.

Klaas Oosterom

■ Liturgisch centrum van de Spieghelkerk.

■ Interieur Spieghelkerk.